

OPDRAGELSE TIL LÆSNING – SKOLENS ELLER HJEMMETS OPGAVE?

LISBET KJÆRGAARD

Vi har bedt personer, der både er fagprofessionelle og forældre, om at dele deres holdning til læsning, skrivning og læring i hjem og skole. Denne kommentar er skrevet af Lisbet Kjærgaard, der er viceskoleleder, rutineret dansklærer og mor til to på hhv. 14 og 18 år

Skolens rolle som opdrager er en følsom størrelse. Der er mangt og meget, skolen forventes (læs: kræves) at tage sig af. Områder, der i bund og grund adskiller sig markant fra den klassiske kerneydelse – at formidle fagfaglig læring.

Det kan være en stor mundfuld for lærere, at de, foruden i egne fag, også skal varetage undervisning i de såkaldte timeløse fag, der er obligatoriske emner som færdselslære, sex og sundhed, uddannelse og job – for hvordan gik det pludseligt til, at det blev en skoleopgave at undervise i dem? Hvis en lærer skal undervise troværdigt i et emne, så ønsker vedkommende til enhver tid at være klædt ordentligt på til opgaven. Det er i sagens natur ikke overraskende. Det er at tage ansvar. Tilsvarende er der emner, hvor forældre kan finde det grænseoverskridende, at skolen træder ind. Der undervises i "NETikette"; i hvordan de sociale medier bruges hensigtsmæssigt. Der laves samtalegrupper for skilsmisseramte børn gennem skolesundhedsplejen, hvor børnenes erfaringer fra splittede og sammenbragte familier deles. Der holdes forældremøder med det formål at finde fælles aftaler for afholdelse af fødselsdage, gavestørrelser, fester,

kagespisning m.m. Her er der en hårfin grænse mellem skole og hjem, som skal respekteres. For hvorfor drøfte det i skoleregii? Hvem ved bedst? Hvem har ansvaret? Hjemmet eller skolen?

Der hersker en grundlæggende fælles forståelse af, at det at kunne læse er nødvendigt for at kunne tilegne sig ethvert andet fag. Og her forventes skolen at stikke en retning ud.

For læsnings vedkommende er det derimod min erfaring, at hjemmene er imødekommende over for, at skolen blander sig. Læseindlæring er i udgangspunktet en skoleopgave, og i min hverdag ser jeg, at forældre grundlæggende møder inputs omkring læsning positivt. Derigennem bliver læsning også en hjemmeopgave. Lærerne er trygge ved at rådgive; det er deres fagprofessionelle område, og de er stolte af at kunne vejlede. Forældrene tager imod vejledningen, dels fordi læsning er en klassisk skoleting, dels fordi forældrene grundlæggende har en forventning om og en accept af, at de fra skolens side kan blive vejledt helt ned i den mindste detalje. Alt i alt oplever jeg, at der hersker en grundlæggende fælles forståelse af, at det at kunne læse er nødvendigt for at kunne tilegne sig ethvert andet fag. Og her forventes skolen at stikke en retning ud. Ergo er det aldeles i orden med indblanding.

Det handler om i fællesskab at etablere vaner for læsningen.

Det er især indtil mellemtrinnet derfor tvingende nødvendigt, at samarbejdet mellem skole og hjem

omkring læseindlæring er tæt og præget af tillid. Der bør være klare mål for rådgivning fra dansk lærer, læsevejleder og bibliotekar om valg af bøger, rammesætning af antal daglige læse-minutter, betoning af højt læsningsstunders vigtighed for, at barnet udvider sit ordforråd og sin begrebsverden m.v. Skolen kan arrangere oplæsningsarrangementer, læseraketter, læsebånd, læsestafetter, boganmeldelseskonkurrencer, læsemakkerskaber og en masse andet – og i hjemmet kan der være traditioner omkring godnathistorier, rimelege, fortællinger og læsestunder for både børn og forældre. Det handler om i fællesskab at etablere vaner for læsningen.

Jeg hørte i sin tid fra skolen om "forældrefaktoren"; om forskning, der pegede på, at man som rollemodel kan motivere sit barn til at læse. Det gjorde indtryk på mig. Den følelse parret med god vejledning fra de professionelle på skolen i, hvordan man som forælder kunne inspirere, oplevede jeg som, at skolen var sin rolle som professionel bevidst. Netop i dette "professionelle møde" skete der noget, der vækkede min forståelse af forældre-medansvarets betydning for ens barns læring. Jeg er overbevist om, at der ved at bruge tid på at fortælle det igen og igen, kan gøres en betydelig forskel, for mange børn.

For er der ikke lige noget med, at den ny skolereform har sat lektiecaféer på skemaet – og betyder det så i praksis, at barnet kan hentes parat og lektiefærdig hjem?

Det er på mellemtrinnet, at alle øvrige skolefag tekstmættes, hvilket øger behovet for, at den første tekst-afkodningskompetence bliver til en rutinemæssig indholds-læsnings-kompetence.

Rutiner skal indarbejdes, og som forælder har jeg haft det fint med, at skolen sagde, at der i de små klasser skulle læses X antal minutter dagligt, og at det fortsat var vigtigt med højt læsning – også selvom sønnike for længst selv kunne læse. Måske er det netop min blanding af at være lærer og forælder, der virkelig skinner igennem her. Ærligt! For virkeligheden er nok den, at mange hjem oplever det som et privat anliggende, om der læses lidt, meget eller slet ikke.

Skolens forventning om og krav til, at man i hjemmene tager læseopgaven på sig, kan godt udfordre samarbejdet. For er der ikke lige noget med, at den

nye skolereform har sat lektiecaféer på skemaet – og betyder det så i praksis, at barnet kan hentes parat og lektiefærdig hjem?

Her er der en udfordring for skolen i at sætte rammer for hjælpen – hjælp gerne med opgaveløsning på skolen, men fasthold, at læsning i udgangspunktet skal trænes dagligt derhjemme. Jeg tror på, at det virker, hvis skolen generelt er meget opmærksom på den enkelte elev og gør sit for at skabe et rum af tillid, hvor det er OK at spørge om vejledning og hjælp. En skole, hvor faglærerne er særligt opmærksomme på den enkeltes faglige progression, og hvor man for at understøtte dette, har en fast struktur for små-evalueringer, tests m.v., som afvikles i et tæt samarbejde mellem faglærere og for eksempel skolens læsevejledere. Hvis der er tegn på særlige udfordringer, bør der være muligheder for at hjælpe. Ideelt set bør der være lærere, der har fokus på at målrette særlige undervisningsforløb i kortere eller længere perioder. Der kan være tolærerordninger, hvor forskellige samarbejdsformer kan bringes i spil, for at hjælpe den enkelte elev bedst muligt videre i sin faglige udvikling. Et tæt, udbygget samarbejde mellem pædagogerne fra SFO'en og lærerne, hvor flere vinkler kan inddrages inden for et specifikt emne for en mindre gruppe af elever, er også et fantastisk pædagogisk redskab. Fokus på såvel de elever, der har brug for et løft for at følge de mål, der passer for klassetrinnet, som på de elever, der med lethed følger målene, men har brug for lidt mere i form af større udfordringer.

Som leder, underviser og forælder mener jeg ikke, at der grundlæggende er interessekonflikt mellem skole og hjem, hvad angår det at lære at læse. Læsning er grundlaget for AL videre læring.

Styrk det og dyrk det!

